

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ
ULUSLARARASI BAKOLORYA DİPLOMA PROGRAMI

A TÜRK DİLİ VE YAZINI DERSİ

UZUN TEZİ

EN GÜÇLÜ AŞK

Danışman Öğretmen: Fatma Uğur

Öğrencinin Adı: Ekin

Öğrencinin Soyadı: Yavuz

Diploma Numarası: 001129 -0114

Sözcük Sayısı: 3685

Araştırma Sorusu: Füzûzan'ın "Birinci Yaz Şarkıları" ve "İkinci Yaz Şarkıları" öykülerinde yer alan "aşk" olgusu hangi figürler yoluyla işlenmiştir?

ÖZ

Türkçe A dersi kapsamında uzun tez olarak hazırladığım bu çalışmada aşk olgusunu farklı figürler aracılığıyla ele almak istedim. Bunun için Füzûzan'ın Seveda Dolu Bir Yaz adlı yapıtında yer alan Birinci Yaz Şarkıları ve İkinci Yaz Şarkıları öykülerini seçtim. Öyküleri aşk olgusu temelinde inceleyip, yan sorunsal olarak yer alan birey toplum ilişkilerini bu temelde değerlendirdim. “Birinci Yaz Şarkıları” ve “İkinci Yaz Şarkıları” adlı öykülerde, temel olarak aşkın gücü karşısında etkileşim yaşayan figürler arası ilişkileri, odak figür Kerim Ali'nin yaşadığı ruhsal çöküntü odağında inceledim. Öykü figürleri olarak başta Kerim Ali'yi, Kerim Ali'nin kız kardeşleri Şahsenem Şahende ve Nagehan'ı; onların arkadaşları Yurdanur'u sırasıyla değerlendirdim. Bunu yaparken sınıf farklılıklarından doğan toplumsal gerçeklikleri sorguladım. Sonuçta aşkın etkin ve dönüştürücü gücünü kurmaca yoluyla değerlendirmiş koymuş oldum.

Sözcük Sayısı:120 kelime

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	3
I.GİRİŞ.....	4
II.I.Kerim Ali.....	5
II.II..Şahsenem Şahende.....	9
II.III.Nagehan.....	11
II.IV.Yurdanur.....	15
III.SONUÇ.....	18
KAYNAKÇA.....	18

Araştırma Sorusu: Füzûzan'ın “Birinci Yaz Şarkıları” ve “İkinci Yaz Şarkıları” öykülerinde yer alan “aşk” olgusu hangi figürler yoluyla işlenmiştir?

I.GİRİŞ

İnsan kendini aşkla var etmiş bir canlıdır. Aşkıyı yaşarken tek başına hareket etse de insan, bunu içinde yaşadığı toplumun değerleriyle örtüştürmek zorunda kalmıştır. Aşkın yaşanma süreci kimi zaman engelsiz ya da sorunsuz tamamlanmış, kimi zaman da dış etkenlere bağlı olarak şiddete bulanmıştır. O nedenle aşka bireysel olduğu kadar toplumsal bir olgu olarak da bakılabilir.

Aşkın yaşanması ve algılanması yazınsal gerçeklikte de en çok üstünde durulan konu olmuştur. Yazarlar, aşkı yaşamsal bir gerçeklik olarak kurgularının odağına yerleştirmiş, kurgulardaki çatışmaları bu temel üzerine yapılandırmışlardır. Yazınsal yapıtlarda aşk, daha çok güzellikleriyle olduğu kadar kavuşamamaktan kaynaklanan imkânsızlıklarıyla da yer almıştır. Füzûzan'ın Sevda Dolu Bir Yaz adlı yapıtında yer alan “Birinci Yaz Şarkıları” ve “İkinci Yaz Şarkıları” adlı öykülerde “ aşk ”, kurgu figürleri arasında yaşanan şiddetli bir gerçeklik olarak yansıtılmıştır. Öykü kurgularında, odak figür Kerim Ali ve sevgilisi Berrin, toplumsal nedenlerle kavuşamamış birer aşk kahramanı olarak yer almışlardır. Bu acıklı süreç, odağa yerleştirilen Kerim Ali'nin bütün aile bireylerini de ayrı ayrı etkilemiştir. Aile, oğullarını kaybetmenin acısını bir araya gelerek oluşturdukları birlikteliğin gücüyle oğullarını kaybetmenin acısını hafifletebilmişlerdir.

Öykülerde aşk kurbanı odak figürlerin yanı sıra yan figürlerin yaşadığı ilişkiler de derinlikli biçimde işlenmiştir. Bu tez çalışması, aşkı farklı derinliklerde yaşayan figürlerin kurgudaki rollerine ve aşkı yaşama biçimleri üzerine yapılacaktır. Tezde aşktan en fazla etkilenen ve

aşka ulaşamadığı için olmadan yaşama tutunamayan Kerim Ali'den başlanarak diğer figürlerin de kurgudaki varlıklarına yer verilecektir. Başlıklarda ele alınacak bütün figürler yaşamda aşkla var olmaları / olamamaları yönünden işlenecek, sonuç olarak da aşk gibi soylu bir duygunun insanın var oluşuna etkisi birey toplum ilişkileri içinde, neden sonuç bağı kurularak değerlendirilecektir.

II.I. Kerim Ali

Birinci ve İkinci Yaz Şarkıları adlı öykülerde odak figür “Kerim Ali'nin” kurgudaki varlığı, Kerim Ali'nin kız kardeşi Şahsenem Şahende'nin kızı, Şemsigül'ün çocuk ve masum bakışından yansıtılmıştır. Kerim Ali, odağa alınan ailenin büyük çocuğu ve tek oğludur. Kendi halinde varlığını sürdüren, orta halli olmalarına karşın görgülü, insani değerlere sahip, sevgiyi doğru yaşayan ve yansıtan bu ailenin sevilen bireyi olarak tanıtılmıştır. Öykü kurgularında kavuşulamayan aşkın önemli temsilcilerinden biri olan Kerim Ali figürü, aşk yüzünden büyük bir ruhsal çöküntüye sürüklenmiş ve öyküde özel adı verilmemiş bir ruh hastalıkları hastanesine yatırılmak zorunda bırakılmıştır. Ailenin bütün bireyleri tarafından acı bir durum olarak algılanan bu olay başta dede ve annene olmak üzere, ailenin bütününü etkilemiştir. Aşk hastası olarak tanıtılan Kerim Ali, sevdiği kıza kavuşamamış, bu nedenle hayat karşısında dayanıksız kalmıştır. Kurguda, âşıkların kavuşamama, aileler arasında var olan sınıf olarak yansıtılmıştır.

“Evde ne zaman radyomu açıp bir şarkıya eşlik etmeye başlasam, biraz sonra ağabeyimin sessizce ardımda durduğunu, beni dinlediğini seziyorum. Niçin bu kara sevda bizim evimizin kapısını çaldı, niçin? Zengin bir aile değiliz, doğru, ama neyimiz eksikti bizim? Çalışıp geçinmek ayıp mı? Hep hanlar hamamlar, apartmanlar mı olmalı? Neyimizi beğenmediler?” (Füruzan, 62)

Öykü gerçekliğinde anlatılan durum, 6-7 Eylül olayları diye bilinen tarihsel bir olay zamanına yaslanmaktadır. Kurguda Kerim Ali'nin içinde bulunduğu kırılğan durumla 6-7 Eylül olaylarının yarattığı hayal kırıklıkları, kayıplar ve yitirilen bütün unsurlarla bir özdeşlik

taşımaktadır. Yazar, bu öyküler aracılığıyla aşkın güçlü ve şiddetli etkisini ve yıkıcı gücünü Kerim Ali figürü yoluyla yansıtmış, bu duygunun birey toplum ilişkileri içinde bireyin ruh sağlığını yansıtması açısından işlemiştir. “*Açık alınlı, gür kara parlak saçlı genç adamın gözlerini nereden geldiği anlaşılmayan bir gölge örtüyordu...*” (Füzuzan, 50) Kerim Ali’nin bütün benliğini kaplayan ve kuşatan gölge onun yüzüne yerleşen hüznün büyüklüğü, yaşadığı aşkın sarsıcı etkileri yukarıdaki alıntıdan da anlaşılabilir. Bu anlatım, yarım kalan bir aşkı yansıtırken, aşkın birey üzerinde yarattığı çöküntüyü ortaya koymaktadır. Tez çalışmasının felsefesi de aşkın şiddetli bir duygu olması temeline yaslandığı için, yazar bunu Kerim Ali figürü ile yansıtmıştır.

Öykülerde, Kerim Ali’nin yaşadığı ruhsal çöküntünün ailenin diğer bireyleri üzerindeki etkileri de çok açık bir şekilde gözlemlenebilmektedir. Ailenin bütün bireylerini derinden etkileyen ve sarsan bu “aşk” farklı figürler üzerinde de etki bırakmıştır.

“ Trenden indiğimizden beri büyükler nedense başkalaşıyorlardı. Annem yüzünü sık sık yoklayan gülüşünü yitirmişti. Bir şey, içinde olduğumuz her şeyden bizi yalıtıyor, aydınlıktan, çevremizdeki kalabalıktan, seslerden dışa çekiyordu. Küçük teyzem kendi adımlarını izliyordu. Elimi tutan dedem ta ileride görülmeyen bir yere bakıyordu.”(Füzuzan, 50)

Kerim Ali’nin yaşadıkları, sadece onu değil, ailesi ve çevresindeki bütün insanları fazlasıyla etkilemiş ve ailenin bütün bireyleri bu aşkın sonuçlarını ve yıkımını içselleştirmiş, yaşananları kendi sorunuymuşçasına benimsemişlerdir. “*Annem susuvermişti. Güneşin ağaç dallarını aşıp, ışık kesintileriyle düştüğü yer küllü bir bulutla kaplanmış, donuklaşmıştı. Büyüklerin yumuşayan yüzleri birden bezginleşmişti.*”(Füzuzan,52)

Sevgilisini, dolayısıyla hayatının anlamını kaybeden, aşkına kavuşamayan Kerim Ali'nin yaşadığı sarsıntı sadece basit bir kayıp ya da ayrılık değildir. Kerim Ali'nin duygusal çöküntüsünün, akıl almaz ve acılı sonunun temelinde, ailelerin zihniyet farklılıklarının, tutucu yaklaşımlarının ve korkularının etkileri bulunmaktadır. Kurgu atmosferinde yaratılan uzam ve bu uzamda yer alan Kerim Ali de dâhil bütün figürler, toplumsal açıdan kadın erkek ilişkilerinde gereken özgürlüğü yaşayamamaktadır. Yazar, bu muhafazakâr yapıyı figürler arasında yer alan diyaloglar ve iç monologlar yoluyla ortaya koymuştur. “*Üstelik kız da ağabeyimi deli gibi seviyordu, istiyordu. Bilmez miyim? Sonsuz bir aşkla seviyorlardı birbirlerini. Sonra bazı günler pencere önünde neye baktığımı bilmeden saatlerce oturuyorum. Bir konuşsa, kalbine kilitlediklerini bize bir açsa... Ağusunu bize akıtsa...*” (Füruzan, 62)

“Birinci Yaz Şarkıları” adlı öyküde kadın erkek ilişkilerinin yanlış anlaşıldığı, karşı çıkıldığı hatta yasak ilan edildiği bir toplumda yaşamanın bedelini ağır ödeyen Kerim Ali ve sevgilisi, aşklarını kaybetmemek için direnmiş ve mevcut düzene karşın ayakta kalmaya çalışmışlardır. Âşıklar uzun süren savaşa ve karşı gelmelere rağmen aşklarının üçüncü kişilerce gölgelemesi ile beraber duygusal ve fiziksel çöküş yaşamışlar; bunun üzerine Kerim Ali kliniğe yatırılmış ve sükûnete bürünmüş; sevgilisi de intihar ederek hayatına son vermiştir.

“ –Bilmiyor muydun yoksa? diyor konuğumuz. Ankara gazeteleri de doğrusunu yazmadı, ani ölüm dediler, aileyi dedikodudan korumak için. Ben Nagehan 'a mektupta...

-Nagehan sustu, söylemedi bana. İnsan ölecek kadar birini sever de sevdiğiyle nasıl alıp da başını gitmez, nasıl Allah 'ım nasıl olabilir?

-Fakat hayır diyememiş işte. Babasının annesinin kızın üstüne aylarca gittiğini, kiminde tehdit ettiklerini, kiminde ağlaştıklarını akrabaları, komşuları hala anlatmaktalar. Kendisine, ailesine uygun bir izdivaçla ancak mesut olunur diyerek aştı sevdıydı, gençlik hevesidir bunlar diyerek tutturmuşlar aylarca.

...Kendini asmış ha, o güzel, dal gibi kız? Bir köylü gibi diyorsun öyle mi? Yurdanur, sanki kendini cezalandırmış, ah Berrin ah kime yaradı ki bu sevdanız sizin. ” (Füzuan, 171)

Aşklarını yaşayamadıkları gibi savunamayan Kerim Ali ve Berrin, kendilerini aşka kurban etmişlerdir. Berrin'in aile büyüklerinin hayata belirlenmiş kayıp kurallarla bakmalarının yanında yargılarının kesinlik içermesi güçlü aşkın var oluşuna olanak tanımamıştır. Aile aşka bir gençlik hevesi olarak burun kıvırmış; kızlarının uygun ölçütlerde yapacağı bir evlilikle mutlu olacağına inanmıştır. Kurguya aile dışında dahil edilmiş figürlerin, Berrin'in kendini asarak intiharına köylülük olarak bakması ve değerlendirmesi yapıtta yer alan sınıf farkını kanıtlayan unsurlardır.“ *Haklısın, diyor konuğumuz. Her şey boş, kendini iple astı zavallı da. Berrin kendisini bir köylü kadın gibi iple astı banyoda. Evlenip Ankara'ya gitmişti doktor kocasıyla... /Ne? diye çığlık atıyor annem./ Sus ablacığım, diyor küçük teyzem. N'olur... n'olur sus... Ya Şehrazat uyanırsa...*” (Füzuan, 171)

Aile, Kerim Ali'nin içine dönük, suskun yaşam sürecinde doktorun tavsiyesine uyararak ona iyi gelecek yaklaşımlarda bulunmuştur. Ailenin her bir bireyi, biri çocuk figür Şemsigül'ün annesi olmak üzere iki kız, Şemsigül, Kerim Ali'nin anne ve babası çok acıklı bir ruh haline sahip olsalar da oğullarını içine düştüğü bu durumdan kurtarmak için neşeli tavırlar sergilemeye kendilerini zorlamışlardır. .“ *Doktor, iyi şeyler söyleyin, dikkat edin dedi. Duyuyor, duyuyor, sakın unutmayın... Susmuşlardı. Dayımın duruşu aynıydı. Dalıp gittiği uzaklardan ona ulaşan gizemli sesleri dinliyor gibiydi. Mutlu bir gülüşün yüzünde ayıvermesiyle dudakları kıpırdamaya başlamıştı.*” (Füzuan, 54)

Kerim Ali figürü yaşadığı eşsiz ve karşı konulamaz duygunun etkisinden kurtulamayarak yaşadığı ruhsal çöküntü sonucu öykü kurgusundan ayrılmıştır. Kerim Ali'nin yarım kalan aşkı, yıkıcı bir şiddete dönüşmüş ve ailenin en büyük acısı, felaketi ve aynı zamanda korkusu haline gelmiştir. Bu şiddetli aşktan yaralanan Kerim Ali, bu eşsiz ve karşı konulamaz duygunun etkisinden kurtulamamıştır, ailesini de kendi felaketine sürüklemiştir. Hastane ziyaretlerinde Kerim Ali'nin aşkının büyüklüğü, bütün aile bireylerinin melankolik bir havaya bürünmesine, en küçük bir harekette, bir şarkıdan ve eski günlere ait anılardan etkilenip duygulanmalarına ve gözyaşlarında buluşmalarına neden olmuştur. Öykülerde Kerim Ali'nin küçük kız kardeşi Nagehan'ın müziğe yetenekli oluşu, hastane ziyaretlerinde işe yaramış, Nagehan yaşanan iç buhran ortamı sesiyle dağıtmaya çalışmıştır.

“Bak ne yapacağımı bilmiyorum bazen anneciğim, ne yapacağımı bilmiyorum. Asıl siz beni affedin n'olur! Ağabeyime her gidişimde içim hayata karşı isyanla doluyor. Evde ne zaman radyomu açıp bir şarkıya eşlik etmeye başlasam, biraz sonra ağabeyimin sessizce ardımda durduğunu, beni dinlediğini seziyorum. Niçin bu kara sevda bizim kapımızı çaldı, niçin?” (Füruzan, 62)

Hayatın suskunlaştırdığı, odak figür Kerim Ali, hastahane buluşmalarında ancak ve ancak kız kardeşi Nagehan'ın şarkılarına tepki verebilmiştir. Bütün ailenin hastane bahçesinde buluşmaları, yetişkin bireylerin arasında yaşanan duygusal ortaklık anlatıcı konumundaki Şemsigül'ün gözünden çocuk sağlığıyla aktarılmıştır.

“Dizlerindeki ellerini gerginliğini yok etmek ister gibi birkaç kez boşlukta sallayıp, ağabeyine gülümseyerek bakmıştı.-Canım ağabeyciğim, senin için okumak istiyorum, sen de katılır mısın? Çok iyi söyledin... Söylersin... Gözlerimi büyüklerden kaçırıyordum. Dayıma ise hiç bakmak istemiyordum. Geldiğimizden beri bize ulaşmayan tren sesleri, uzağımızda olmayan denizden gelen motor sesleri basılıp açılarak, şarkının içine karışıyordu. (Füruzan, 56)

Öyküde aşk kurbanı Kerim Ali'nin çevresini saran aile görüntüsü, hastanenin bahçe uzamına oturtulmuş; bu an Şemsigül'ün çocuk belleğinde yeniden yer bulmuştur. Bu ortamda Kerim

Ali'nin, kendini dış dünyaya kapatarak tepki vermesi bir yazınsal gerçeklik olmakla birlikte Nagehan'ın şarkıları bu tepkinin dünyaya açılımını sağlayacak anahtar görevi üstlenmektedir. “Birinci Yaz Şarkıları” söz grubunun öyküye ad olarak seçilmesi bu yönden önemlidir. Kız kardeşi ve evin bütün bireyleri, odak figür Kerim Ali'ye sevgiyle yaklaşmışlarsa da onu içinde bulunduğu uçurumdan kurtaramamışlardır. Kerim Ali figürünün yaşadığı eşsiz ve karşı konulamaz duygunun etkisinden kurtulamayarak yaşadığı ruhsal çöküntü sonucu öykü kurgusundan ayrılmıştır.

“Evin önüne geldiğimizde kapının aralık olduğunu görüyoruz. Taşlıkta çıkarılmış sayısız ayakkabı var. Camı taşığa açılan odadan dua okuyan bir ses yükseliyor... Amin, amin sözcükleri bize yansıdığına, başımı kaldırıp yüzünü arıyorum... Küçük teyzemin arkadaşının ağladığını görüyorum.”(Füzulan, 189)

II.II.Şahsenem Şahende

Öykü kurgularında, baştan sona kocasına âşık bir kadın olarak yansıtılan Şahsenem Şahende, anlatıcı figür Şemsigül'ün annesidir. Denizcilik mesleği nedeniyle zamanının çoğunu evinden yuvasından uzak kalan Ekrem ile mutlu ve güvenli bir aile birlikteliği içinde var olmuştur. Bu güven ortamında Kerim Ali'nin aksine kendini aşkla var edebilmiştir. Öykünün yaslandığı ortam ve koşulların bütün kısıtlayıcılığına karşın çevresiyle ilişkilerini de sağlıklı yürütebilen bir figürdür. Aile ilişkileri içinde Kerim Ali'nin hastalığı nedeniyle hastaneye gidişlerde kollayıcı, kız kardeşine iyi yürekli abla rolü, kızı Şemsigül'e gösterdiği şefkat, onun öykülerde öne çıkan özellikleridir. Bütün bu ilişkilerini, öncelikle kendinde var olan aşk gücüyle gerçekleştirebilmektedir. Kurgu boyunca denizci kocasını sevgiyle ve özlemle beklemiş, kocasının yokluğunda, onun sevgisiyle hayatın zorluklarına direnebilmiştir. Oturdıkları mahallenin çok güvenli olmaması dahi Şahsenem'i korkutmamış, bu durumu hayatının sorunu haline getirmemiştir. Annesinin tedbirli olması konusunda hatırlatmalarına karşın, kendi kararlarını güçlü bir şekilde verebilmiştir. “ Nagehan Teyzem elinde zarfla

kalakalmıştı. –Almadı işte ablacığım, görüyorsun. Önceden hazırlanmıştım. Vizitesini öğrenir öğrenmez. Buraların zengin muhitleri olmaktan çıktığını biliyor doktor, demişti anneannem. (Füruzan, 110) Şahsenem Şahende'nin güçlü ve dirençli duruşunun altında kocasına duyduğu aşk yatmaktadır. Eşi Ekrem ile olan sıcak ilişkisinden, kardeşiyle yaptığı aşk sohbetlerinden ve hüznü şarkılarda buğulanan gözlerinden, Şahsenem'in aşkına sahip çıkan ve aşktan vazgeçmeyen bir figür olduğu anlaşılmaktadır. Müzik yeteneği olan kardeşi Nagehan'ın müzik eğitimi alması için ailesini ikna etme rolü de Şahsenem'e düşmüştür. Babasını ikna edebilmesi onun güçlü kişiliğini ortaya koymaktadır. “ *İzin ver baba. Gitsin derslere. Benim hatırım, Kerim Ali ağabeyimin güzel hatırı, hisli nazik kalbi için gitsin. Şarkılara döksün her şeyi.* ” (Füruzan, 62) Şahende, aşkı anlatan şarkılara, bu duygunun yansımalarına saygı duymuş ve kız kardeşini, aşka giden yolda desteklemiştir. Bu durum da onun aşkın de kutsallığına ve büyüklüğüne inancından kaynaklanmaktadır. “ *Sevgi her şeydir demişti annem, sonra onu kendisinden biraz uzaklaştırıp gözlerine doğrudan bakarak, sevgi her şeydir Nagehancığım. Yoksa bunu unuttuk mu? Birbiriniz için yaratılmışsanız ne ala, öyle de görünüyor.* ”(Füruzan, 208)

Kocasının uzak denizlerde bulunduğu zamanlarda, anne kızın hayatına kız kardeşi Nagehan dâhil olmuş, onların yalnızlıklarını gidermeye çalışmıştır. Evlilik adayı, genç bir kız olan Nagehan, evin yalnız ortamına şarkılarıyla renk katmıştır. “ *Peki peki... N'olur son bir şarkı ablacığım... Hani sesimi beğeniyordun. Şarkılar gürültülü değildir ki. Öyle olsa ninniler şarkı olmazdı.* ”(Füruzan, 77) Uzun gecelerde, derin sohbetlere dalan iki kardeş sözü aşka ve evliliğe getirmiştir; Şahsenem'in hayat deneyimleri, kız kardeşi Nagehan'a yol gösterici olmuştur. “ *Sen beni, bizi hiç düşünme sakın. Kızıma baksana nasıl çalışkan nasıl akıllı. Babamdan kalan bir iki kuruşumuz da var. İdare ederiz biz. Elbette gidin. Hayatın en mühim şeyi fanilere biricik hediyesi sevgi değil miydi?* ”(Füruzan, 208)

Öykülerin çocuk anlatıcısı Şemsigül'ün gözlerinde, anne Şahsenem Şahende, aşkı diğer bütün duyguların üstünde tutmakta, yaşamın merkezinde görmektedir. Şahsenem Şahende ve Ekrem arasındaki büyük aşk, küçük yaşta yapılan evliliğe rağmen duygusallığını korumuş, evli çiftlerin birbirlerine duydukları sadakatle güçlenmiştir. Çiftin aşka duydukları inanç, zaman içerisinde perçinlenmiş ve toplumun onlara yüklediği rol olması gerektiği gibi biçimlenmiştir. Uzun deniz yolculuklarına çıkıp ailesinden aylarca uzakta kalmasına rağmen, Ekrem'in, eşi Şahsenem'e duyduğu aşk ve evine beslediği özlem daima tazeliğini korumuştur.

“ Babam annemin boynuna dolamıştı kolunu. Gülkurusu rengi yorganın açıklığından ikisinin de yüz yüze neredeyse dudak dudağa uyduğunu görmüştüm. Gözlerim loşluğa alıştıkça perdelerin uçuşan meleklerle bezeli el örgüsünü, sızan ışıpta parlak bir kumaşla çevrelenmiş yıldızdan gül çelenkleri oygulu aynanın üstüne asılı babamla annemin evlilik fotoğraflarını seçmiştim. ” (Füruzan, 85)

Yukarıdaki alıntıda da çocuk figür Şemsigül'ün anne ve babasının aşklarına tanıklık ettiği gözlemlenebilmektedir. Şemsigül'ün gözlemleri doğrultusunda aktarılan öykünün önemli figürlerden Şahsenem Şahende, Kerim Ali'nin aksine kendini aşkla var etmeyi başarabilmiştir.

II.III. Nagehan

Yapıtta “kendini aşkla var eden figürlerden biri de Nagehan'dır. Bu figür, kurguda, tıpkı ablası gibi aşka olan inancından vazgeçmeyip aşka erişebilmek, bunu yaşayabilmek için her türlü fedakârlığı yapmaya hazır bir genç kız olarak yansıtılmıştır. “ – *Fakat demişti teyzem, öylesine seviyoruz ki ablacığım birbirimizi. Onunla gideceğiz. Almanya'da geçenlerde daha iyi şartlarda bir iş buldu. Para biriktirir biriktirmez de hemen döneceğiz. Bir ev alırsız şöyle bahçesi olan... ” (Füruzan, 207)* Nagehan, kurgunun akışında, önce ablası Şahsenem

Şahende ve kızı Şemsiğül'ün yalnızlığını paylaşmış, “ İkinci yaz Şarkıları ” adlı öyküde de seçimini büyük aşkıdan yana kullanmıştır. Nagehan'ın yetişkinliği, onun aşkı için neleri göze aldığına gözlemlenebildiği bir dönemi kapsamaktadır

Çocuk gözlemci Şemsiğül'ün bakışından ve gözleminden yansıyanlardan oluşan öyküde odağa alınan ailenin müzikle bağı önemlidir. Nagehan, aile içinde Türk Sanat Musikisi 'ini en fazla içselleştirmiş olan figürdür. Aşk dolu şarkıları dilinden düşürmemesi, bu şarkıları farklı bir duygu yoğunluğu ile hissederek okuyuşu, Nagehan'ın aşka yatkınlığıyla ilgili ipuçları vermektedir. “ *Nagehan Teyzemin sesinin güzelliğine o gün şahit olmuştum... Sözlerine bir anlam veremediğim şarkının, teyzemin sesiyle taşıdığı duygu beni yadırgadığım bir durgunluğa çekmişti.*” (Füzuzan 56) Nagehan'ın okuduğu şarkıların, küçük bir çocuğu bile etkileyebilecek kadar içten ve yalın oluşu, onun, aşka yatkınlığını ortaya koymaktadır. Şarkılar, Nagehan'ın kutsal bir duygu olan aşk karşısındaki duruşunu simgelemekte ve aşkı benliğinde hissedişinin şiddetini vurgulamaktadır. Nagehan'ın parçaları yorumlamadaki başarısının altında, bu duyguya inancının derinliği yatmaktadır. “ *Küçük teyzem sesini en alt noktada tutarak şarkısını en ince iniş çıkışları bile atlamadan seslendirebiliyordu. Çevremdeki her şey okşayıcı bir buğunun içinde ağır ağır salınıyordu.*” (Füzuzan,112)

Nagehan kurguda, ablasının evinin önemli bir tamamlayıcısı durumundadır. Evde uzak seferlere giden Enişte Ekrem'in boşluğunu Nagehan doldurmuştur. “ *Babam gemisiyle uzun sefere çıktığında, küçük teyzem Bakırköy'den kalkıp bize gece yatısına gelirdi. Annemin yalnız kalmaması için bunu büyüklerimiz gerekli buluyordu.*” (Füzuzan, 46) Nagehan'ın ablasının evine gelişi, ailenin toplumsal anlamda korunmasına yönelik bir tutum olarak değerlendirilebilir. Bu durum erkeği olmayan evin eksik kalmışlığını, gelen kadın da olsa, dışarıdan tamamlanmasına örnek oluşturur. Yazar, öykülerinde Nagehan figürünü güçlü ve dirençli bir ruh durumu içinde yaratmıştır. Ablaya verdiği destek, hastanedeki metanetli duruşu, onun bu yönünü kanıtlamaktadır. “ *Ablacığım ne konuşmuştuk seninle, hatırla.*

Kendini bırakma lütfen. Annem bizi Sirkeci’de istasyonda karşılayacak unutma... Onu da düşün. Aylardır dünya yıkılsa farkında değil, lütfen.” (Füzuzan, 120)

Şemsiğül’ün gözlerinde, küçük teyzesi Nagehan, sevgi dolu yaklaşımlarıyla ve gösterdiği şefkatle, bir sığınak durumundadır. “ *Nagehan Teyzem birden dönerek annemle beni sıkıca kucaklamıştı. İkisinin de yürek atışlarını duyuyordum .*”(Füzuzan, 96) “ İkinci Yaz Şarkıları” adlı öyküde, yetişkin dönemine yer verilen gözlemci çocuk Şemsiğül’ün hayata güçlü bir şekilde tutunmasında ve yeni bir hayat yaratmasının altında teyzesi Nagehan’ın dirençli duruşu bulunmaktadır. “ *Ben avukat olur olmaz adımları değiştirdim. Kartvizitimdeki telefon ve faks numaralarımın, internet ve büro adreslerimin hemen üstünde seçkin, etkili bir ad oldu sonunda.*”(Füzuzan, 211)

Öyküde, Kerim Ali’nin yaşadığı “ yıkıcı aşk ”, Nagehan’ın aşka duyduğu inanç konusunda yıldırılmamış; aşkı güçlü bir duruş gerektirdiği için ona direnç aşılamıştır. Ablası Şahsenem Şahende’nin de aşka bakış açısından etkilenen Nagehan, “aşkı” hayata tutunma biçimi olarak benimsemiştir. “ *Senin çok güzel bir sesin var Nagehancığım. Muhakkak ders almalısın, bilhassa radyoya gitmelisin. Muhakkak ama muhakkak bunu yapmalısın.*” (Füzuzan, 61) ifadesinde, aşkın dışavurumu olan şarkıların, bu şarkılara olan inancın, Şahsenem Şahende tarafından desteklendiği görülebilmektedir. Nagehan için bir zaaf olarak nitelendirilebilecek olan “ sevda dolu şarkılar ”, onun aşkın büyüüne kapılmış olduğunun kanıtıdır.

Ailenin en küçük çocuğu olmasına karşın, yaşanan zorluklar, Nagehan’ı olgunlaştırmış ve kişiliğinin şekillenmesinde etkili olmuştur. Zorluklara göğüs gerebilmek ve Kerim Ali’ nin yıkıcı aşkının sonuçları olgunlukla karşılayabilmek için, Nagehan, aşkın her halinin konu edildiği şarkılarla kendini avutmakta ve aşka olan inancını “ sevda dolu şarkılar ” aracılığıyla ayakta tutmaya çalışmıştır. “ *Şahende Abla, içim çok kırılıyor kimi günler. Dayanamıyorum.*

İyi ki şu şarkılar var. ”(Füzuan, 76) Şarkıların kimi zaman hüznlendiren kimi zaman umutlandıran ve neşelendiren ezgileri arasında kendini yutan ve yüreklendiren Nagehan kurgu sürecinde aşkın kaçınılmaz şiddeti karşısında ayakta kalmaya çalışmıştır.

II.IV. Yurdanur

Öykü kurgularında, bir siyahi ile yaşadığı aşk ile gündeme gelen bir figür olan Yurdanur, Şahsenem Şahende'nin kızı Şemsigül tarafından çocuksu bir sağduyu ve gözlem yeteneğiyle aktarılmıştır. Bu figür, kurguda tıpkı çocukluk arkadaşı Şahsenem Şahende ve onun kız kardeşi Nagehan gibi, aşkla var olmaya çalışmasıyla dikkat çekmektedir. “ *Amerikalı da olsa, Arap da olsa, Hristiyan da olsa... Sahiden, hakikaten sevdalandım.* ” (Füzuan,150) Aşka erişebilmek için bütün benliğini ortaya koyan bu figürün İstanbul' a yapmış olduğu sürpriz ziyaret, sahip olduğu aşkı kaybetme korkusunu dile getiriş biçimi, arkadaşlarına içini dökmesi kurgudaki bütün figürlerin aşk karşısındaki tutumlarını tamamlar niteliktedir.

Yurdanur'un aşkına tutkuyla bağlanması, başka bir kültürden, başka bir geçmişten gelen bir insanla evlenme hayalleri kurması, bütün engellere karşın mutlu ve huzurlu bir yaşam beklentisi, onun, duygularını yaşamakta herhangi bir engel tanımadığını göstermektedir. Aşkı karşısında sağlam duruşu, onun sevdiği insanı kaybetmemek adına verdiği savaşın büyüklüğünü ortaya koymaktadır. “ *Siz de bu sevdayı uygunsuz yanlış buldunuz işte. Çaresiz vaziyetteyim ben... Başıma neler gelecek, ne işler açılacak pekâlâ bilmekteyim, fakat mümkün değil Is' ten vazgeçemem.* ”(Füzuan, 150)Öykü kurgularında “aşk” olgusu ile kendini var eden figürlerden biri olan Yurdanur'un, aşkının imkânsızlığı karşısında sergilediği tutum ve bu aşkın yaratacağı sorunları göze alışı, onun öykülerde yer alan diğer figürler gibi “aşk” tutkunu bir figür olduğunun göstergesidir.

Bir siyahi ile yaşadığı aşkı gizli tutmaya çalışması, ailesinin Yurdanur'un yaşadığı aşkı öğrenmeleri durumunda yaşanabilecek olaylar, dönemin sosyal ve kültürel yapısına ayna tutmakta ve muhafazakâr yapıyı bir kere daha gözler önüne sermektedir. “ *Annemle Nagehan Teyzem durakalmışlardı. Küçük teyzem ağzına götürdüğü lokmasını öylece tutuyordu Ekmek parçacığına sürdüğü bal akmaya başlamıştı. Siyahi mi dedin Yurdanur?* ”(Füruzan, 149)

Şahsenem Şahende ve Nagehan'ın, Yurdanur'un siyahi bir sevgilisi olmasını tuhaf karşılamaları ve bu duruma içerlemeleri, o dönemin gençlerinin aşklarını yaşarken karşılaşılabilecekleri kaygıyı ve umutsuzluğu yansıtmaktadır. Aşkı şiddetli yaşayan öykü figürlerinin bile, bu aşkın diğer kahramanı “siyahinin” varlığı karşısında hayrete düşmüşlerdir. Bu durum, öykü kişilerinin hoşgörü sorunlarını ortaya koymuştur. “ *Annemle Nagehan Teyzem durakalmışlardı. Küçük teyzem ağzına götürdüğü lokmasını öylece tutuyordu Ekmek parçacığına sürdüğü bal akmaya başlamıştı. Siyahi mi dedin Yurdanur?* ”(Füruzan, 149) Yurdanur'un aşkını yaşarken karşı karşıya kaldığı büyük ikilem, ailesinin Yurdanur'un bir siyahi ile yaşadığı aşk karşısında verecekleri tepki, dönemin toplumsal gerçekliğine, aile hayatına ilişkin ışık tutmaktadır. Yurdanur'un ailesinin, bu aşkı öğrenmesi durumunda yaşanacak olası durumlar o ve kalp kırıklıkları aktarılırken, Yurdanur'un desteğe ve sevgiye sığındığı görülmektedir.

“*Evet, siz benim biricik kardeşlerimsiniz dünyada ve hatta ahrette bile. Çünkü ailem beni tamamıyla evlatlıktan reddetti. Ne yapalım, kaderim bu, dönüşü olmayan yeni bir hayat seçtim. Keşke, keşke dönülebilse...* ” (Füruzan,205) Aşkın şiddeti karşısında çaresiz kalan ve Amerikalı bir siyahiyeye evlenip kendisine yeni bir hayat kuran Yurdanur, ailesinin bütün karşıtlığına ve ithamlarına rağmen, aşkı vazgeçmemiş, sevdiği adamla evlenip, aşk karşısındaki sergilediği tutumu bütün dünyaya haykırmıştır.

III.SONUÇ

Füruzan'ın Sevda Dolu Bir Yaz adlı yapıtında yer alan “ Birinci Yaz Şarkıları ” ve “ İkinci Yaz Şarkıları ” adlı öykülerde “ aşk ” temel bir gerçeklik olarak yer almıştır. Başta odak figür Kerim Ali ve sevgilisi Berrin'in toplumsal eşitsizlik nedeniyle kavuşamamaları, buna bağlı olarak yaşadıkları acıklı durumlar, yapıtlarda aşkın önemli bir gerçeklik olarak işlendiğini ortaya koymuştur.

Odak figür Kerim Ali'nin açıkça; sevgilisi Berrin'in duyumsatma yoluyla ortaya konan ölümleri çocuk Şemsigül'ün çocukluk anılarını kaplayan acıklı ve sevgi dolu bakışıyla işlenmiştir. Kerim Ali, Şemsigül'ün anılarında hastane bahçesinde yaşanan suskunluklar içinde ve eve çıkışlarında yaşanan buruk birliktelikler içinde aşk kırgını bir figür olarak yer almıştır. Kerim Ali, aşkı için hayatından olmuş, aşk uğruna yok olmuştur. Aşk, onun varlığında uğruna feda olunan bir olguya dönüşmüştür.

Öykülerde Şahsenem Şahende; ailenin mutlu, diğer aile bireylerini kollayan, ailesine sahip çıkan büyük kız olarak yer almıştır. Kocasının denizci olması, uzun süreler denizlerde bulunması nedeniyle ayrılıklara katlanmayı bir yaşam biçimine dönüştürmüş bir figürdür. Kocasına duyduğu aşkı daima diri tutmuş, yalnız ve küçük dünyasını eşine duyduğu aşkla ısıtmayı başarmıştır. Aşk onun dünyasında karşılıklı yaşanmış, mutluluğunu büyük ailesinin diğer bireylerine de yansıtmayı başarmıştır. Aşk onun varlığını zenginleştiren, özellikle kız kardeşi tarafından örnek alınan bir olgu olarak yansıtılmıştır.

Nagehan figürü öykülerde anlatıcı özne Şemsigül'ün şefkat gördüğü teyze rolüyle yer almıştır. Nagehan, öykülerde güçlü, sesi güzel, söylediği aşk dolu şarkılarıyla etrafındakilere aşladığı neşeli tavırlarıyla yansıtılmıştır. Aşk onun yaşamında da ablası Şahsenem

Şahende’de olduğu gibi önemle yer almıştır. Geleneksel ve toplumsal anlamda yerine göre davranmayı bilen, değerleri oturmuş bir genç figürdür. Özellikle küçük Şemsiğül’e gösterdiği şefkat ve sevgiyle yansıtılan Nagehan için aşk öykülerde, ulaşılması gereken önemli bir gerçekliğe dönüşmüştür.

Öykü kurgusuna dışarıdan katılan bir figür olarak, aşkı yaşama amacı haline getiren Yurdanur, bu tez çalışmasının diğer bir ağırlık noktasını oluşturmaktadır. Öykü zamanının koşullarına göre aşk öznesine özgür yaklaşmış, siyahi biriyle evlenmek için her türlü kaybı göze almıştır. Yazar bu nedenle Yurdanur’u aşka yaklaşımında diğer kadın figürlere göre özgür yaratmış, odak figür Kerim Ali’nin duruşuna yaklaştırmıştır. Kerim Ali aşk için yaşamına veda ederken Nagehan da toplumsal kabulü olan bütün duyguları yok saymıştır.

Kurgularda odak figür Kerim Ali’nin yaşadığı aşkın şiddeti odağa alınmış, bununla birlikte bütün aile bireylerinin aşk karşısındaki duruşları da yansıtılmıştır. Yazar, aşkın insan yaşamındaki saf, doğal ve dönüştürücü gücünü, Şemsiğül’ün çocuk bakışından aktarmıştır. Yazar bunu yaparken Şahsenem Şahende’nin kızı Şemsiğül’ün çocuk saflığına başvurarak yaşanan aşkların doğallığını ve temizliğini bu bakış açısıyla örtüştürmüştür. Bu yolla aşkın insan yaşamındaki gücü; farklı figürlerin eylemleri ve aşk karşısındaki etkileşimleriyle bir kez daha ortaya konmuştur.

Sözcük Sayısı:3685 sözcük

KAYNAKÇA

- Füzuan, Sevda Dolu Bir Yaz. İstanbul : Yapı Kredi Yayınları, 2005